

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GAZETA CZĘSTOCHOWSKA

Redakcja i Administracja

Częstochowa II-ga Aleja Nr. 38, telefon Nr. 50.

Pod kierunkiem

Zygmunta Trzebińskiego

4 na stronie 4-ej.

Cena 3 kop.

Redaktor lub jego zastępca wydają ją: raz w tygodniu w dni świątecznych, od godz. 7—8 wieczorem.

II-ga Aleja № 43. TEATR „ODEON” W. KRZEMIŃSKIEGO (Najstarszy w Królestwie)

Od środy 30 Marca do piątku 1 Kwietnia (włącznie) **Zupełna zmiana programu!**
Zdrójca i szpieg (dramat z czasów wojen o niepodległość Ameryki) **Prawo miłości** (dramat współczesny) **Ostatnia burza śnieżna na wybrzeżach Szwecji** (zdjęcia z natury) **Słonie robocze w Jndjach** (zdjęcia z natury) **Kamillo stracił zimną krew** (komedie) **Amator ygniazd ptasich** (komedie) **Sen i rzeczywistość** (fantazja w kolorach).

Na scenie, dziś w czwartek ostatni Występ artystów operetki polskiej
 Odegraną będzie; **Debiut panny Klary** operetka w 1-ym akcie—(Reżyser W. Nynkowski)

Zmiana programu w każdą środę i sobotę. W Kalloskopach wystawiono: **Podróż z Hamburga do Norwegii.**

Ceny miejsc zwykłe. Szczegóły w afiszach i programach.

Teatr „ODEON”

KALODOLIT
 Niezbędny krem do zębów
 Utrzymuje zęby białe, czyste i zdrowo.
 ZADĄC WSZĘDZIE.

TEATR „OAZA” I ALEJA II.

Dzisiaj pierwszy występ znakomitej polskiej kupieciskiej **Zofii Górskiej**

Program: (wyjątkowo doborowe i obfite obrazy)
Wesele na wyspie Sumatra (z natury w kolorach), **Sprzedawca masek**, **Tragedja Kromelinka**, **Śpiewak uspasabiający do snu** (komedie). **PORWANIE SABINEK**, historyczny w kolorach, sensacyjny obraz „Films d'Art”. **Lizystrata**, sztuka sceniczna w kolorach (Farsa). Od wielkiego do głupiego (sceny komedie)—Zmiana programu we wtorek.

OAZA

Gdy grupa ludzi dobrej woli podnie- sie inicjatywę założenia jakiej spółki współdzielczej, inni—w myśl głoszonych hasel—ich podtrzymują przez to, że zapisa- ją się do tej instytucji na członków. Powstaje złudzenie dobroczynnego czynu. Ale żywa instytucja ze złudzenia sił do życia czerpać nie może. Człon- kowie współdzielczej spółki spożywc- zej, — wbrew własnemu interesowi, wbrew głoszonym hasłom, które teore- tycznie dobrze rozumieją—czynią zakupy gdzieindziej. I to właśnie jest dla Anglika lub Czecha niezrozumiałem.

Idea samopomocy i solidarności spo- łecznej zaczyna się u nas rozwijać, ale jeszcze w krew społeczeństwu nie we- szła.

St f. Z.

Z wiecznego grodu.

(Prace polskich uczonych)

(Korespondencja własna „Gazety”).

—O-X-O—

Rzym, dn. 26 marca 1910 r.

Tworzy to harmonję, że Rzym, wie- czne miasto, posiada w swych murach archiwum, będące odbiciem dziejów wszystkich ludów chrześcijańskich Euro- py, archiwum Watykańskie. Kościół wywierał na dzieje narodów europej- skich wpływ tak duży, że żaden z nich nie może odtworzyć dokładnie swojej przeszłości, nie przewertować swych ko- palni materiałów historycznych.

To też od początków października aż do końca marca—czas, w którym ar- chiwum i biblioteka są otwarte dla stu- djów—dolne sale archiwum przepelnio- ne są pracownikami wszystkich narodo- wości. Francuzi, Niemcy, Anglicy, Hisz- panie, Belgijczycy, Holendrzy, a nawet Rosjanie, że nie wspomniemy o Wło- chach, szukają tu dokumentów dla swo- ich dziejów.

Krakowska Akademia Umiejętności wysłała tu również co roku kilku bada-

Solidarność i samopomoc.

Ogromnie dodatnim przejawem w na- szem życiu społecznym jest fakt powsta- wania licznych instytucji współdzielczych najrozmaitszego charakteru. Społecz- ństwo zaczyna wreszcie wchodzić na drogę samopomocy społecznej i w tym kie- runku poczyna wytyczać swoje siły.

Czujemy wszyscy, że taką potrzebę zaczynamy rozumieć coraz lepiej, że jest to jedyna droga do zapewnienia polskiej ekonomicznej sile i kulturze tego stano- wiska w kraju, jakie się im należy.

Jednak rozwój zmysłu społecznego w kierunku samopomocy nie jest jesz- cze zadawalającym, a raczej nie za- dawania wcale. Wytlomaczyć to moż- na zresztą—jesteśmy dopiero w począt- kach. A dziwna rzecz, że kwestja soli- darności politycznej została u nas wcze- śniej rozwiązana w kierunku jednocze- snia, niż kwestja samopomocy społecznej,

mimo, że dziedzina polityki jest właśnie polem do gry wszelkiego rodzaju namię- tności i ambicji. Może to dlatego, że na widowni politycznej może odgrywać rolę tylko ilość zorganizowana w jedną całość, podczas gdy społeczeń- stwo może istnieć wówczas jeszcze, gdy nie rozwija się, a tylko wegetuje, a na- wet w rozwoju swoim się cofa.

Solidarność polskich delegacji parla- mentarnych uznaną została za dogmat polityki narodowej, uznaną została w czynie,—solidarność społeczna dotąd jesz- cze nie. Solidarność społeczna — to czyn każdego człowieka w najbardziej szarym dniu codziennego życia. Wido- cznie zaś nie dorosiliśmy jeszcze do tej wysokości, by braki nasze codzienne sto- sować do hasel, które głosimy. Gdyby hasło samopomocy i solidarności spo- łecznej w każdym projekcie, w każdym pomysle życia codziennego zostało stwier- dzone i odszukane, — przyszłość nasza należałaby do nas.

Niestety tak nie jest. Hasła tego mo- zemy się doszukiwać tylko w czynach — od święta. Dowodów na to dostarcza- ją nam znowu dzieje instytucji współ- dzielczych u nas, tak krótkie a tak już różnorodne. Powstaje u nas bardzo wie- le różnych sklepów i spółek współdziel- czych, ale wiele z nich po bardzo krót- kiej istnieniu upada. Jak się to dzieć może przy zdobywającym coraz więcej zwolenników prądzie samopomocy spo- łecznej? Dla Czecha lub Anglika rzecz taka byłaby nie zrozumiałą. W ich sto- sunkach jest rzeczą jasną, że jeżeli mo- że powstać instytucja współdzielcza, to znaczy, że może się utrzymać, — u nas, niestety, inaczej.

LEKARZ-DENTYSTA GREJNIEC

w CZĘSTOCHOWIE,

1 Aleja Nr. 10, dom p. Rajcherowej, Przyjmuje codziennie od 9—1 rano i od 3—7 wiecz.

Polecia Nr. 1 swego wydawnictwa, poświęconego krzewieniu zasad zę- bolecznictwa wśród mas najszerzszych p. t. „Ogólne zasady pielęgnowania zębów i jamy ustnej”. Cena 5 i 10 k. Zadać w księgarniach! 20

Lekarz Dentysta Artur Broniatowski

przyjmuje codziennie od 9—1 i od 3—7 p.p. I Aleja Nr. 8, pierwsze piętro, dom p. Rygóckiej. —

Choroby zębów i jamy ustnej. Plomby. Zęby sztucz. bez podniebienia na kaucz. i w złocie.

Fabryka wyrobów cementowych majątku „OSTROWY”

J. C. W. Wielkiego Księcia **Michała Aleksandrowicza**,

Wyroby: dachówki, rur różnych wymiarów i form cegły, płyt podłogowych i trotuarowych, różne upiększenia fasad itp. 27
 Przedstawicielstwo i biuro sprzedaży w firmie „Młot” w Częstochowie ul. Dojazd № 29 telefon № 203.

KRUSZYŃSKI i PROSZOWSKI

Częstochowa, Aleja III-cia, dom własny.

Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarski i Sztukatorski

WYKONYWA RZEŻBY POMNIKI. ROBOTY BUDOWLANE i SZTUKATERJE.

Telefon № 260.

RYDZEWSKI i S-ka

Biuo Techniczne w Częstochowie Teatral 13

Instalacje: Oświetlenia elektrycznego, przenoszenia siły i prądu na

odległość. Oświetlenia młynów, tartaków, fabryk. Kanalizacja, wodociągi,

nie. Skład materiałów technicznych i elektrotech.

zas gimnastyki, jazdy i strzelania, tak, że nieraz kij połamal. Pewnego utana zbil batem tak, że trzy dni nie byl zdolnym do sluzby; innego uderzyl na ulicy lancą przez glowe tak silnie, że krew mu ciekla z pod czapki. W podobny sposob znęcali się nad żołnierzami i druzdy oskarzeni. Żołnierze byli do drugo stopnia steroryzowani, że podczas sledztwa balil się przeciw swym siepaczom zeznawac.

Wszyscy oskarzeni przyznali się częściowo do poniewierek, lecz uniewinniali się niedostatecznym nadzorem. Trybunał skazal Kaspra na dziesięć miesiecy więzienia i degradację; Schmidta na pięć, Meutschla na sześć tygodni łagodnego aresztu, Gerlacha na sześć tygodni średniego aresztu.

— Dziwna geneza artykułu dziennikarskiego.

Między paryskim „Gil Blasem” a wiedeńską „Zeit” rozpoczął się niezwykły spór. „Zeit” ogłosiła mianowicie dłuższy artykuł o dr. Luegerze, rzekomo pióra francuskiego historyka Lavissea. Uczony francuski oświadcza obecnie w „Gil Blasie”, że wcale nie wypowiedział

włożonych mu w usta wywodów. Redakcja „Zeit” zwróciła się do niego jedynie z zapytaniem, czy w historii francuskiej istniała podobna osobistość, jak dr. Lueger? Uczony odpowiedział krótko „nie, a z tego jednego słowa zrobiła redakcja wiedeńska artykuł.

— Plebiscyt szwedzki.

Pobudzony korzystnymi następstwami zamknięcia szynków w kraju, w czasie przeszłorocznego strejku powszechnego, związek szwedzkich towarzystw przeciwalkoholowych zorganizował w listopadzie roku ub. powszechne głosowanie ludowe w sprawie zakazu wyrobu i sprzedaży napojów upajających. Wezwano do głosowania wszystkie osoby liczące ponad 18 lat, bez różnicy płci.

Oblicza się dokładnie ilość głosów, oddanych „za” i „przeciw”, a także ilość osób, wstrzymujących się od głosowania. Rezultat ostateczny z całego kraju nie jest dotąd znany. Posiadamy dopiero wyniki z poszczególnych okręgów miejskich i wiejskich, oraz z jednej prowincji: Jönköping. W prowincji tej wynik był następujący:

Na 113,571 mieszkańców, liczących ponad 18 lat, 92,496 czyli 81,5 proc. oświadczyło się za zakazem alkoholu, a tylko 664 osoby były temu przeciwnie, podczas gdy reszta wstrzymała się od głosu lub nie brała wogóle udziału w głosowaniu. W większej części gmini, z których wyniki już są wiadome, były one podobnego rodzaju. Abstynenci szwedzcy spodziewają się uzyskać 75 proc. głosów, popierających zakaz napojów alkoholowych.

Takie dosadne potępienie sprzedaży i używania alkoholu przez ogół ludności nie pozostanie z pewnością bez wpływu na stanowisko rządu w tej sprawie, który ruchowi abstynentkiemu sprzyja, — a w każdym razie jest to wielkie zwycięstwo moralne słusznej sprawy.

Rodzina inżynierów.
Papa inżynier. — Co ty tam robisz Józiku?

Józik—Ja się bawię w takiego inżyniera jak tatuś.

Papa—Baw się, kochanku, tylko nie dłub w nosie.

Józik—Kiedy ja właśnie kopię tunel do mózgu.

Dla bezpieczeństwa.

Ogrodnik do złodzieja:
— Pocos wlał na jabłono?
— Bo pod jabłonią jabłka mi na głowę leciały.

Zajęcie poranne.
— Co czynisz każdy dzień rano, jak wstaniesz?—pyta ksiądz.

— Chodzę ojcu po wodkę—była odpowiedź.

W menażerii.

— Patrz, meżusiu, jak ten niedźwiedź wesolo tańczył.

Mąż (zgrzyliwie).—Ciekawym bardzo, dlaczego nie miał tańczyć! Przecież nie jest zonyty...

Satyra i humor.

Aforyzm.

Brzydka panna rzadko zrozumie, czemu ludzie mówią, że mężczyźni to białamuci.

Warszawska Fabryka Zaluzji E. Rady

Poleca: Zaluzje drewniane, sztabkowe i rolowe: do okien mieszkalnych, balkonów, werend, drzwi, okien sklepowych, kjosków wystawowych. Specjalne zaluzje dla oranżerii, zaluzje bezpieczeństwa, dla sal operacyjnych i zakładów fotograficznych.

! NOWOŚĆ ! Najrozmaitsze zastosowanie ścianek rolowych

Przedstawiciel: **ZDZISŁAW RYLSKI, Częstochowa Aleja II Nr. 33 Tel. 93.**

„Zdrój”

Fabryka wód mineralnych aptekarza St. WĄGROWSKIEGO

w Częstochowie, III Aleja № 62, tel. 31

NAGRODZONA MEDALAMI:

Poleca wody mineralne w syfonach i fiaskach na wodzie destylowanej ściśle podług analizy przyrządzane w zupełności zastępujące wody naturalne. Wody gorzkie: apentę, Franz Jozef i Huniadę. Wody stołowe: Giesschubler i Narzan. Lemoniady owocowe na sposób „Lanina” przyrządzane. Wszystkie wyroby nie wyłączając wody sodowej wyrabiane na kwasie węglanym płynnym.

Zadać wszędzie i zwracać uwagę na firmę. Syfony i fiaski bez etykiet nie pochodzą z fabr. „Zdrój”. Reprezentacja płynnego kwasu węglanego 436

H. KOCZAŁSKI & Co, Dom Komisowo-Spedycyjny
Częstochowa, Herby pr., Herby ros. i Granica
Kantor mieści się przy ul. Panny-Maryi Nr. 18 w oficynie na lewo (partę). Telefon 38.
W zakres operacji wchodzi: cienie i ekspedycja towarów przyrządowych i wywozowych na warunkach najprzystępniejszych. 448—180—2

Komplet 619
Maszyna parowa
36—40 k. s.
i kocioł parowy
Kornwal, tania do sprzedania u Inż. F. Dawidowicza II Aleja 31

Za 7 rb. 25 k.
2 kostjumy męski i damski. Dwa odcinki kostjumowe półzimowe lub wiosenne, męski i damski. wyszła się za 7 rb. 25 kop. Jeżeli się nie podobą, fabryka zwraca pieniądze w całości. Odcinki są męski 2 1/2 arsz. angielskiego sukna, trwałe wełnianej materjał 2 arsz. szerokości, najnowszych deseni i z 8 arsz. sukna „Olimpia” modnego deseni na elegancki damski kostjum. Oba odcinki w wszystkich ciemnych kolorach. Przesyłka na nasz rachunek. Przy przesyłce za zaliczeniem dolicza się 15 kop. (pocztowej taksy). Na żądanie wysyłam po tejże cenie (7 rb. 25 kop.) obo odcinki męskie lub damskie. Przy zamówieniu 4 lub więcej odcinków dostaje się zupełnie bezpłatnie do każdego męskiego odcinka podszewkę, a do każdego damskiego zagrancyjny skórzany pasek. Z zamówieniami zwracać się do: Łódź Fabrykarni Bernstejna 624

„ARYSTOKRATYNA”
krem i proszek.
Odnazony na wystawie lekarzy i przyrodników we Lwowie medalem złotym i dyplomem.
„Arystokratyna” dziala przez swą zawartość węgliku antyseptycznego i orzeźwiająco, już po 1-0tkiem użyciu—staje się pleć lśniącą białą i nabiera młodocianej świeżości i wdzięku.
Piegi zmarszczki, wagner, zółte plamy „Arystokratyna” usuwa po kilkorazowym użyciu.
Żądać w składach aptecznych i aptekach. Główny skład na Królestwo i Cesarstwo w składzie apteczny **Wacława ORZEŁ** w Częstochowie, III Aleja № 48. 2

Taniej nie można
Za 2 rb. 75 kop. 551
Wysyłam pocztą za zaliczeniem bez zadatku, odcinek angielskiego trykotu „Boston” z 4 1/4 arsz. na cały męski kostjum. Nie zwierzając na tanią cenę trykot „Boston” wełniany i posiada wszelkie zalety najlepszego towaru moony, praktyczny i ładny, w wszystkich kolorach z efektywnymi punkcikami i kratkami. Przesyłka 55 kop. Przy wypisaniu 3 lub więcej odcinków przesyłka na mój rachunek.
Adresować: Łódź Fabrykantowi M. Bernsztejn

SPRZEDAM DOM
daje 10 procent, na dogodnych warunkach do kupna potrzeba 3000 i 5000 tysięcy rubli, blisko Jasnej Góry, Aleja III 71, Bielski Częstochowa.— 632

Sklep sprzedam kolonialno spożywczy, tabacznicy za bezcen z powodu samotności Aleja III 71 Bielski Częstochowa.— 633

Zginiął paszport wydany przez wójta gminy Odmienina na imię Walerji Sadowskiej 636

Sklep —spżywczy mały do sprzedania niedrogo Warszawa № 122 634

Zgubiono paszport wydany przez magistrat Częstochowski na imię Piotra Frej. 624

Nagrodzony Wielkim Srebrnym Medalem w Częstochowie.
CYKLODROM otwartý Teatralna 3 w Częstochowie
Warsztat reparacyjny części zapasowe. Emalowanie, niklowanie Rowery własnego wyrobu

ZAKŁAD
artystyczno-fotograficzny **Wacława Wesolowskiego** w Częstochowie róg II Alei i Teatralnej 26.
Wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres nowoczesnej fotografii po cenach przystępnych.

Z klacze bulońskie
z krwi do ciężarów i do powozu, i jedna w typie lekkim, młode, do sprzedania w majątku Brzesce poczta, tel. i stacja kolei Grójeckiej Góra Kalwarja, zkład 5 wiorst kołmi—konie na stacji na żądanie. 629

od 1-go Lipca do wynajęcia sklepy i różn. mieszkania z wydziałem. Wiadomość Nowy Rynek 13. 628

Proszę zwrócić uwagę na naryzyciela tańców **M. A. Łubiński** udziela lekcji w gimnazjum rządowem i polskiem im. Mickiewicza i na wszystkich pensjach, a także na sali „Harmonia” i zbiorowo u siebie przy ul. Mikolajewskiej № 9 na mieście lub na wyjazd. 563

ASTHMA i KATARY
Leczą się przez użycie **ESPIC**
CYGARETTE i PROSZOK
Dusznób, Kaszel, Zakażenie, Nawracające i Emigrator do nakładania pierświowego
jest Najskuteczniejszym środkiem do Polowania Ch. ob. sanów oddechowych. Przyjęty w szpitalach francuskich i zagranicznych.— We wszystkich znaczących aptekach Francji i zagranicą. Sprzedaż hurtowa w Paryżu: 9, ul. Saint-Louis. Treba wymagalne własnoręcznego podpisu na każdej sztuce jak obok.

Zawdzięczając wynalazkom w naszych zakładach w Anglii możemy za bezcen robić w Częstochowie najlepsze fotografie a mianowicie 6 wizerowych rb. 1.- 6 gabinetowych rb. 3.- portret duży rb. 6.- Zakt. Art. Fot. M. Arbus II aleja 22 574

Z powodu wyjazdu. Od Kwietnia jest do wynajęcia mieszkanie 3 pokoje kuchnia przedpokój, tamże do sprzedania kredens, lustra, meble łóżka, obrazy, lampy, handlarze przepukni wykluczeni. Aleja 78 u Właściciela domu. 620

Mieszkania do wynajęcia Teatralna 45 wiadomość w kantorze służby 581

PRENUMERATE i OGŁOSZENIA PRZYJMĄ. Kantor własny Częstochowa Aleja II Nr. 38—w Zawierciu księgarnia p. K. Lubcke i S-ka, — w Rakowie p. Leon Piotrowski.

Warunki prenumeraty: Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 kop. 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową, lub odnośnikiem do domów. **Ceny ogłoszeń:** Za wiersz jednoszpaltowy lub jego miejsce: przed tekstem k. 40 po tekście k. 15, obok tekstu (nadestane) k. 50 nekrologi k. 20. Drobne ogłoszenia po 3 k. za wyraz. Najtańsze ogłoszenie k. 20.